

ALMANCA BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULADIKLARI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ*

Tevhide AKILLILAR^{a†}; Zeki USLU^a

^a Dicle Üniversitesi, ZGEF Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Diyarbakır/TÜRKİYE

ÖZET

Bu çalışmada, Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin, Almanca öğrenimleri sürecinde hangi dil öğrenme stratejilerini kullandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Almancayı İngilizceden sonra ikinci yabancı dil olarak öğrenen bu öğrencilerin cinsiyet, mezun olunan okul türü, öğrenim görülen sınıf değişkenlerine bağlı olarak kullandıkları dil stratejileri, özellikle de İngilizce önbilgilerinden nasıl yararlandıkları ele alınmıştır. Konuya ilişkin öğrencilerin kullandıkları dil öğrenme stratejilerinin tespiti amacıyla likert tipi bir anket ölçeği geliştirilmiştir. 22 önermeden oluşan veri toplama aracı, yüz doksan dokuz kişilik bir örneklem grubuna uygulanmış ve elde edilen veriler frekans ve yüzde hesabıyla değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin Almanca öğrenirken, birinci yabancı dil İngilizce öğrenimlerinde uyguladıkları stratejilerden yararlandıkları tespit edilmiştir. Dil öğrenim stratejileri bağlamında, cinsiyet değişkenine göre stratejilerin kullanım sıklığında anlamlı bir fark bulunamamış olup, her iki cinsiyetin üst düzeyde kullandığı stratejilerin sosyo-duyuşsal stratejiler olduğu görülmüştür. Mezun olunan okul türüne göre, Anadolu liselerinden ve Yabancı Dil Ağırlıklı liselerden mezun olan öğrencilerin sosyo-duyuşsal stratejileri üst düzeyde kullandıkları, bilişsel ve üstbilişsel stratejilerin ise tüm okul türlerinden mezun olan öğrenciler tarafından orta düzeyde kullanıldığı belirlenmiştir. Öğrenim görülen sınıf değişkenine göre, hazırlık sınıfı öğrencilerinin sadece sosyo-duyuşsal stratejilerde yüksek, 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin bütün stratejilerde yüksek; buna karşın 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin en az strateji kullanım oranlarına sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri, İngilizceden Sonra Almanca

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the second foreign language learning strategies of teacher candidates who were attending German Language Teaching Department in Education Faculty and how they benefit from their first foreign language English's basic principles and examine the relationship between the variables such as the students' gender, class, the types of high schools from which they graduated. A likert type has been developed to learn the second foreign language learning strategies that the students use. The instrument which consists of 22 items has been administered to a sample of 199 students and the data obtained were analyzed according to frequencies and percentages.

* Bu çalışma D.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlanan Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

† **Yazar:** zeuslu@dicle.edu.tr

The results of the study indicate that the students whose first foreign language is English, utilize from the first language learning strategies as they are learning “Second Foreign Language German”. Within language learning strategies context, the results showed no significant difference between gender groups in terms of strategy use. Both gender groups mostly prefer to use social-affective strategies. According to the high schools, it is found that Anatolia High Schools and Foreign Language Orientated High Schools graduates use social-affective strategies at the highest level. Cognitive and metacognitive strategies are used at medium level by all of the high schools graduates. According to the classes, it is observed that the students at Prep. Classes use just only social-affective strategies at the highest level. The first and second grade students use all learning strategies at the highest level. But the third and fourth grade students use all learning strategies at the lowest level.

Key Words: *Foreign Language Teaching, Second Foreign Language Learning Strategies, German after English*

GİRİŞ

Yabancı dil öğrenmeye duyulan gereksinim gün geçtikçe artmaktadır. Bu çerçevede yeni bir dilin nasıl öğrenileceği ve kalıcılığının nasıl sağlanacağı konusu temel sorunlardan birisi olarak görülmektedir. Son yıllarda benimsenen öğrenci merkezli eğitim anlayışıyla, öğretim kavramının yanında “öğrenme” kavramı da önem kazanmıştır. Bu bağlamda bir yabancı dilin öğretimi kadar öğrenimi üzerinde de durulması gerekmektedir. Bir yabancı dilin öğrenilmesinde öğrenme stratejilerinin kuşkusuz önemli bir işlevi vardır. O’Malley ve Chamot’a göre (1990: 1) “*dil öğrenme stratejileri, öğrencilerin yeni bilgiyi anlama, öğrenme ve akılda tutabilmelerine yardım eden özel düşünce ve davranışlardır*”. Oxford (1992/93: 18) da benzer bir düşünceyle “*dil öğrenme stratejilerini, öğrencilerin öğrenmekte oldukları yabancı dili anlayabilme, içselleştirebilme ve kullanabilme başarılarını geliştirebilmek için atılan adımlar*” olarak tanımlar ve böylece öğrencilerin kendi öğrenmelerini stratejiler ile geliştirdiklerini aktarır. Genel bir tanım yapacak olursak; stratejiler öğrencilerin öğrenmelerini anlamlı kılabilmeleri için, bilinçli ya da bilinçsiz olarak kullandıkları yöntemlerdir.

Öğrenme stratejilerinin ardında çeşitli öğrenme kuram ve yaklaşımları bulunmaktadır. Bunlardan başlıcaları; davranışçı öğrenme, bilişsel öğrenme ve günümüzde de yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı olarak sıralanabilir. Yabancı dil öğretiminde sıklıkla başvurulan dil öğrenme stratejileri bu temel öğrenme kuramlarının içerisinde yer almaktadır. Dilin anlam boyutunu göz ardı ederek sadece gözlenebilen davranışlar üzerine odaklanan davranışçı öğrenme kuramı, öğretmen merkezli yaklaşımlara dayanmaktadır. Bu kuramda gelenekselleşmiş bir eğitim anlayışı söz konusudur. Öğrenene, öğrenim süreci içerisinde etkin bir rol verilmez. Davranışçı öğrenme-öğretme yaklaşımlarında pekiştirme, ceza, genelleme, ayırt etme, davranış biçimlendirme gibi kavramlar ağırlık taşır. Öğrenmeyi uyaran tepki bağının pekiştirilmesi olarak açıklayan bu akım, davranışçılara yöneltilen eleştirilerle birlikte, etkinliğini çok geçmeden yitirmiştir (Açıkgöz, 2007: 78).

Bilişsel kuramcılar davranışçıların aksine öğrenenin, yaşantılarına zihinsel olarak anlam yükleyerek öğrendiğini iddia etmektedirler. Dolayısıyla onlara göre öğrenme zihinsel süreçlerle gerçekleşmektedir. Bu kurama göre öğrenmeyi, öğrencilerin bilgiyi zihinlerinde nasıl kodladıkları, depoladıkları, bu bilgileri nasıl geri çağırdıkları, bilginin nasıl sunulduğu gibi faktörler etkilemektedir (Ataman, 2005: 299). Bilişsel öğrenme kuramında öğrenciler, zihinsel süreçlerini aktif bir şekilde kullanarak, sahip oldukları önceki bilgileri yeni bilgilerle ilişkilendirirler. Böylece öğrenci, etkili bir öğrenme gerçekleştirerek, strateji kullanmış olur.

Öğreticiden ziyade öğrenen üzerine odaklanan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ise, geleneksel eğitim anlayışından radikal bir şekilde ayrılmaktadır. Bu yaklaşımda amaç, kişinin bilgiyi özümsemede aktif rol alarak, onu kendi zihinsel şemalarında yerli yerine oturtabilmesidir (Özden, 2008: 56).

Yabancı dil öğrenimi alanında sıklıkla başvurulan dil öğrenme stratejileri, öğrenciye sadece ilk öğrendiği yabancı dilde değil, daha sonra öğrenmeye çalışacağı yabancı dillerde de yol gösterici olmakta ve kolaylık sağlamaktadır. Çünkü çoğu zaman öğrencinin birinci yabancı dilde bilinçsizce uyguladığı dil öğrenme stratejileri, ikinci yabancı dil öğreniminde daha bilinçli ve amaca uygun şekilde uygulanmaktadır. Öğrenme ve öğrenen özerkliğinin ön plana çıktığı bu süreçte, öğrenci dil öğrenme stratejilerini kullanırken, öğrenme işine bizzat kendisini ve dil öğrenme deneyimlerini dâhil etmektedir. Genel olarak dil öğrenme deneyimi ve öğrenme stratejileri diğer bütün dillerin öğrenimini olumlu yönde etkilerken, bu olumlu etkileşim özellikle Almanca ve İngilizce gibi akraba dillerin öğrenilmesinde/öğretilmesinde kendini daha çok göstermektedir. Bu yüzden öğretilmesi-öğrenilmesi düşünülen Almanca (L3) için birinci yabancı dil İngilizcenin (L2) öğretiminde-öğreniminde edinilen deneyimler ve bilgiler, kuram ve uygulama açısından önem taşımaktadır (Serindağ, 2004: 53). Aynı durum Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programında okuyan öğrenciler için de geçerlidir. Çünkü bu bölümlere gelen öğrencileri incelediğimizde, son yıllarda öğrenci kaynağında önemli ölçüde değişimler olduğunu görmekteyiz. Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, ortaöğretimde yabancı dil olarak İngilizce öğrenip, üniversite yerleştirme sınavında İngilizceden başarılı olan ve tercihlerine göre Almanca Öğretmenliği Programlarına yerleştirilen öğrencilerdir. Bu durumda Almancadan önce başka bir yabancı dili öğrenen, yani İngilizce önbilgileri olan bir öğrenci grubu ile karşı karşıyayız. Bu öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ilişkin tutum ve davranışları, hiç yabancı dil önbilgisi olmayan öğrencilerden farklı olmaktadır. Bu durumda yeni öğrenci grubunun dil öğrenmede izlediği stratejilerin incelenmesi önem kazanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin, Almanca öğrenimleri sırasında uyguladıkları dil öğrenme stratejilerini belirlemek ve elde edilen bulgular doğrultusunda dil öğretimi programlarının geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır:

- 1- Araştırmaya katılan, Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin, Almanca öğrenimleri sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejileri ve bu stratejilerden yararlanma oranları nelerdir?
- 2- Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre dil öğrenme stratejilerinden yararlanma oranları arasında ayırt edici bir fark var mıdır?
- 3- Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin mezun oldukları okul (lise) türlerine göre kullandıkları dil öğrenme stratejilerinden yararlanma oranları arasında ayırt edici bir fark var mıdır?
- 4- Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören Hazırlık sınıfı, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin, öğrenim gördükleri sınıflara göre, dil öğrenme stratejilerinden yararlanma oranları arasında ayırt edici bir fark var mıdır?

Sınırlılıklar

Araştırma Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalında 2008-2009 öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören öğrencilerden elde edilen verilerle sınırlıdır. Toplanan veriler araştırmada uygulanan ölçme aracından elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi betimsel araştırma modelidir. Öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenimleri sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejilerinin cinsiyetlerine, mezun oldukları okul (lise) türlerine ve sınıflarına göre ayırt edici farklarının olup olmadığı araştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2008-2009 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya, hazırlık sınıfı, 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan toplam 230 öğrenci arasından 199 öğrenci katılmıştır. Örneklem 139'u kız, 60'ı erkektir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu araştırma için O'Malley ve Chamot'un dil öğrenme stratejileri sınıflandırmasından yararlanılarak geliştirilen ve Almancayı ikinci yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış, *bilişsel, üstbilişsel ve sosyo-duyuşsal* stratejileri kapsayan 3 alt boyut ve 22 maddeden oluşan 5'li likert tipi *Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Anketi* kullanılmıştır. Araştırmada temel veri toplama aracı olarak kullanılan Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Anketi'nde yer alan tüm ifadeler için; "Tamamen Katılıyorum (%100)", "Oldukça Katılıyorum (%75)", "Katılıyorum (%50)", "Kısmen Katılıyorum (%25)", "Hiç Katılmıyorum (%0)" derecelendirmelerine yer verilmiştir. Veri çözümlemeleri ve strateji kullanım düzeyi belirleme aşamasında Oxford'un (1990:300) uyguladığı "Strategy Inventory For Language Learning" (Version 7. 0) adlı araştırmada kullanılmış olan derecelendirme dikkate alınmıştır. Strateji kullanımları "1,0- 2,4" arası düşük seviyede, "2,5- 3,4" arası orta seviyede, "3,5- 5,0" arası oluşan değerler ise yüksek seviyede strateji kullanımını gösterdiği belirlenmiştir.

Veriler SPSS 16.0 programı kullanılarak, istatistiksel veri çözümlemesiyle değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma kapsamında, Almanca Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin, Almanca öğrenimleri sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejilerini tespit etmek üzere uygulanmış olan 3 alt boyutlu "Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Anketinin cinsiyet, mezun olunan okul türü ve öğrenim görülen sınıf değişkenlerinden elde edilen betimsel istatistikleri ve bu istatistiklere ait yorumlar bulunmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular, aşağıda tablolar halinde sunulmaktadır.

Araştırmanın örnekleminin % 69,8'lik olan büyük bir kısmını kız öğrenciler, % 30,2'lik kısmını erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Elde edilen bu oran, bölümün daha çok bayan öğrenciler tarafından tercih edildiğini göstermektedir. Sınıflara ait yüzdeler dilimlere baktığımızda, hazırlık sınıfı %25,6, 1. sınıf % 18,1, 2. sınıf % 16,1, 3. sınıf % 22,1, 4. sınıf % 18,1' lik dilimi kapsamaktadır. Mezun olunan okul türüne ait yüzdeler dilimde ise Yabancı Dil Ağırlıklı Lise mezunu öğrenciler % 52,8, Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler % 33,7, Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğrenciler % 7, Devlet Lisesi mezunu öğrenciler % 6,5' lik dilimi kapsamaktadır. Mezun olunan okul türüne göre, katılım oranları incelediğinde, Devlet Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının yüzdeler dilimlerde neredeyse eşit oranlara (%6,5 ve % 7) ve katılım oranlarının en az yüzdeler dilime sahip olduğu görülmektedir. Yabancı Dil Ağırlıklı Lise mezunu öğrencilerin oranına baktığımızda, araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının bu okul türünden mezun olduğu ve en fazla yüzdeler dilime (%52,8) sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Sayısal Bilgiler

		F	%
CİNSİYET	Kız	139	69,8
	Erkek	60	30,2
SINIF	Hazırlık	51	25,6
	1.sınıf	36	18,1
	2.sınıf	32	16,1
	3.sınıf	44	22,1
	4.sınıf	36	18,1
MEZUN OLUNAN OKUL TÜRÜ	Devlet Lisesi	13	6,5
	Anadolu Lisesi	67	33,7
	Anadolu Öğretmen Lisesi	14	7
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	105	52,8
TOPLAM		199	100

Tablo 2. Öğrenciler Tarafından Kullanılan Öğrenme Stratejileri

Kullanılan stratejiler	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Bilişsel Stratejiler	199	3,250	orta
Üstbilişsel Stratejiler	199	3,248	orta
Sosyo-duyuşsal Stratejiler	199	3,546	yüksek

Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerden, araştırmamıza katılan 199 öğrencinin “Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Anketi”nin üç boyutundan aldıkları puanların ortalamaları Tablo 2’de verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Almanca öğreniminde kullandıkları strateji türlerine bakıldığında, hiçbir stratejiyi alt düzeyde kullanmadıkları görülmüştür.

Almanca öğrenirken birinci yabancı dil bilgisinin de işe koşulduğu bilişsel ve üstbilişsel stratejilerde, araştırmaya katılan öğrencilerin bu stratejileri kullanım oranlarının neredeyse birbiriyle paralellik gösterdiği ve her iki stratejinin de orta düzeyde kullanıldığı görülmektedir. Akran işbirliğini ve birinci yabancı dilden kaynaklanan özgüveni de kapsayan sosyo-duyuşsal stratejilerin aritmetik ortalamasının, diğer iki stratejiye kıyasla daha yüksek olduğu ve kullanım açısından üst düzeyde kullanıldığı belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak, öğrencilerin Almanca

öğrenimlerinde, ortaöğretimden edinmiş oldukları birinci yabancı dil bilgilerinin onlara güven verdiği, bu şekilde her iki dilin karşılaştırmalı bir şekilde öğrenildiği görülmüştür.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Bilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	CİNSİYET	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Bilişsel Stratejiler	1. Erkek	60	3,454	orta
	2. Kız	139	3,382	orta

Tablo 3'te görüldüğü üzere, araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin bilişsel öğrenme stratejileri kullanım oranlarına bakıldığında, her iki cinsiyetinde bu strateji türünden benzer oranlarda faydalandıkları görülmüştür. Bilişsel strateji kullanımı ve cinsiyet arasındaki ilişkide ayırt edici bir sonuca ulaşılamamıştır. Kullanım düzeyi açısından araştırmaya katılan kız ve erkek öğrenciler, Almanca öğreniminde bilişsel stratejilerden orta düzeyde faydalanmaktadırlar.

Elde edilen bulgular ışığında, erkek ve kız öğrenciler, bilişsel öğrenme stratejilerinde, bilinçte var olan bilgilerin, yeni bilgilerle ilişkilendirilmesinde dil öğrenimini kolaylaştıran “tekrar, anahtar kelimeler bulma, ilişkilendirme, aktarma” yollarından eşit düzeyde yararlanmaktadırlar. Bu sonuca dayalı olarak, öğrencilerin kullandıkları bilişsel stratejilerin cinsiyetlerine göre değişmediği söylenebilir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Üstbilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	CİNSİYET	N	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Üstbilişsel Stratejiler	1. Erkek	60	3,383	orta
	2. Kız	139	3,423	orta

Tablo 4'de verildiği gibi cinsiyete göre üstbilişsel strateji kullanım oranlarına bakıldığında, araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin Almanca öğreniminde bu strateji türünden faydalandıkları görülmüştür. Kullanım düzeyi açısından, her iki cinsiyette yer alan öğrenci grubu, bu strateji türünden orta düzeyde faydalanmaktadırlar.

Öğrencinin öğrenmesini kontrol altında tutan ve öğrenciyi özdenetimli bir birey haline getiren üstbilişsel öğrenmede, öğrenci kendi öğrenme düzeyini test etme fırsatı yakalar. Kız ve erkek öğrencilerin bu öğrenme türünde yer alan, üstbilişsel stratejilerden aynı oranda faydalanmaları, öğrenmelerinin kontrolünü tam anlamıyla başaramadıklarını gösterir. Bunun nedeni olarak öğrencilerin Almanca öğrenimlerini iyileştirmeye, düzenlemeye ve denetlemeye yardımcı stratejileri kullanmada yetersiz oldukları öngörülebilir. Oysa öğrenilmiş olan birinci yabancı dil

bir kontrol dili, öğrenilmekte olan Almanca deney dili olarak algılanabilir. Böylelikle, her iki dil, dil öğrenim düzeyi açısından karşılaştırılarak, dil öğreniminde geline nokta rahatlıkla görülebilir. Sonuç olarak, bu strateji türünde de cinsiyetler açısından belirgin bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Sosyo-Duyuşsal Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	CİNSİYET	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Sosyo-duyuşsal Stratejiler	1. Erkek	60	3,558	yüksek
	2. Kız	139	3,535	yüksek

Tablo 5’de görüldüğü gibi cinsiyete göre sosyo-duyuşsal strateji kullanım oranlarına bakıldığında, araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin Almanca öğreniminde, bu strateji türünden birbirleriyle neredeyse aynı oranda faydalandıkları görülmüştür. Birinci yabancı dil öğreniminde elde edilen temel yabancı dil bilgilerinin, öğrenilmekte olan diğer yabancı dillere aktarımında, kaygı düzeyinin kontrollü olarak kullanıldığı ve iletişimin önemli bir rol oynadığı sosyo-duyuşsal stratejilerde, erkek ve kız öğrencilerin bu stratejilerden faydalanma oranları Oxford’un derecelendirme sistemine göre yüksek düzeydedir.

Bu strateji türünün yüksek oranda kullanıldığının belirlenmiş olması, öğrencilerin birinci yabancı dil bilgilerini, sosyo-duyuşsal stratejiler bağlamında, bilinçli olarak kullandıklarını söylemek için yeterli değildir. Daha çok, öğrenci mevcut birinci yabancı dil bilgisini büyük bir motivasyon kaynağı olarak görmektedir. Almanca öğrenirken kendine daha çok güvenmektedir. Sosyo-duyuşsal stratejileri bu bağlamda değerlendirdiğimizde, öğrencilerin İngilizce bilgilerinin Almanca öğrenimlerinde rahatlatıcı bir unsur olarak görüldüğü düşünülebilir.

Tablo 6. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Bilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Bilişsel Stratejiler	Devlet Lisesi	13	2,932	orta
	Anadolu Lisesi	67	2,911	orta
	Anadolu Öğrt.Lisesi	14	2,896	orta
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	105	3,131	orta

Mezun olunan okul türlerine göre araştırmaya katılan öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri kullanım oranları incelendiğinde, bilişsel strateji kullanımında, okul türleri arasında dikkat çekici bir farklılığa rastlanmamıştır. Mezun olunan okul türleri arasında, yabancı dil ağırlıklı liselerden mezun olan öğrencilerin, diğer okul türlerinden mezun olan öğrencilere kıyasla, bu strateji türünden daha fazla yararlandıkları sonucuna ulaşılırken, Anadolu öğretmen lisesi mezunu öğrencilerin bu strateji türünden en az düzeyde faydalandıkları görülmüştür. Kullanım düzeyi açısından, bu strateji türü, tüm okul türlerinde orta düzeyde bir kullanıma sahiptir.

Tablodan elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrenciler Almancayı öğrenirken, birinci yabancı dil bilgilerini bilişsel stratejiler bağlamında, beklenen düzeyde kullanmamaktadırlar. Tüm okul türlerinden mezun olan öğrencilerin bilişsel strateji kullanım oranlarının aritmetik ortalamalarının birbirine yakın olması, öğrencilerin Almancayı, birinci yabancı dil alt yapısı ile nasıl birleştirmeleri gerektiğini bilmemelerine bağlanabilir.

Tablo 7. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Üstbilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Üstbilişsel Stratejiler	Devlet Lisesi	13	2,711	orta
	Anadolu Lisesi	67	3,053	orta
	Anadolu Öğrt.Lisesi	14	2,885	orta
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	105	3,179	orta

Üstbilişsel strateji kullanım oranlarına bakıldığında, ankete katılan öğrenciler arasında mezun olunan okul türü ve üstbilişsel stratejilerin kullanımı arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Mezun olunan okul türleri arasında, bu strateji türünden daha çok yabancı dil ağırlıklı lise mezunları yararlanmaktadır ($X = 3, 179$). $X = 2, 711$ aritmetik ortalama ile bu strateji türünden en az faydalananlar, devlet liselerinden mezun olan öğrencilerdir. Kullanım düzeyi açısından bu strateji türü, tüm okul türlerinden mezun olan öğrenciler tarafından orta düzeyde kullanılmıştır.

Üstbiliş yeteneklerini geliştirmeye yönelik öğretim süreçleri uygulanan çocukların, başarı düzeylerinde olumlu yönde ve anlamlı artışların ortaya konulması (McDougall ve Brady, 1998; Naglieri ve Johnson, 2000; Teong, 2002; Victor, 2004; Özsoy, 2007; Çakıroğlu 2007b), üstbiliş ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi göstermektedir (akt: Özsoy, 2008: 715). Birinci yabancı dil bilgisine sahip olan öğrenciler, yanı sıra kendilerini o dilde başarıya götüren formüllerin de bilincindedirler. Fakat bunu Almanca öğrenim sürecine aktarmada aynı başarıyı gösterememektedirler. Burada öğrencinin duyduğu sıkıntı, üstbilişsel bilginin “ne biliyorum” sorusuna cevap veren deklaratif bilginin (bildirimsel bilgi) yetersizliğinden kaynaklanmamaktadır. Öğrencilerin sahip olduğu birinci yabancı dil yeterliliklerini ve tecrübelerini Almanca öğrenimlerine nasıl aktaracaklarını bilememeleri, dil öğrenim süreçlerini düzenleyememelerine sebep olmaktadır. Kısacası, üstbilişsel bilginin “nasıl biliyorum” sorusuna cevap veren prosedürel bilginin (yordam bilgisi) kullanımında, öğrencilerin yeterli olmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 8. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Sosyo-Duyuşsal Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	Mezun Olunan Okul Türü	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Sosyo-duyuşsal Stratejiler	Devlet Lisesi	13	3,326	orta
	Anadolu Lisesi	67	3,651	yüksek
	Anadolu Öğrt.Lisesi	14	3,494	orta
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	105	3,638	yüksek

Sosyo-duyuşsal strateji kullanım oranlarını incelediğimizde, Anadolu lisesinden mezun olan Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin strateji kullanım oranlarının aritmetik ortalaması, diğer okul türlerinden mezun olan öğrencilere kıyasla, en yüksek paya sahiptir

($X = 3,651$). Aritmetik ortalaması $X = 3,638$ olan yabancı dil ağırlıklı lise mezunu öğrencileri, Anadolu lisesi mezunu öğrencilerinden sonra, bu stratejiyi yüksek oranda kullanan ikinci grubu oluşturmaktadır. Bu strateji türünden en az faydalanan ve orta düzeyde kullanıma sahip öğrenci grubunu, devlet lisesinden mezun olan Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin oluşturduğu göze çarpmaktadır ($X = 3,326$).

Devlet ve Anadolu öğretmen liselerinden mezun olan öğrencilerin sosyo-duyuşsal stratejileri orta düzeyde kullanmaları, dil öğrenim sürecinde diğer liselerden mezun olan öğrencilere kıyasla pasif olduklarını gösterir. Fakat devlet liselerinden mezun olan öğrenciler, lisede hiçbir şekilde Almanca dersi almayan öğrencilerdir. Bu yüzden Almanca'yı ilk kez üniversitede öğrenen bu öğrencilerin, lisede bu dersi görmüş olan diğer öğrencilere kıyasla, dil öğrenmeye olan güdüleri daha zayıf olabilir ya da birinci yabancı dil İngilizce bilgilerini, Almanca'ya aktarmada güçlük çekebilirler. Anadolu liselerinde ve yabancı dil ağırlıklı liselerde Almanca dersi alan öğrencilerin az da olsa, üniversiteye getirdikleri Almanca bilgileri mevcuttur. Bu yüzden birinci yabancı dil bilgilerini Almanca'ya transfer etmede, daha avantajlı olabilirler. Ama bu strateji oranlarının bu liselerden mezun olan öğrenciler tarafından yüksek oranda kullanıldığının belirlenmiş olması, onların bilinçli bir strateji kullanıcısı olduklarını kanıtlamaz.

Tablo 9. Sınıflarına Göre Bilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	sınıf	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Bilişsel Stratejiler	Hazırlık	51	3,414	orta
	1. Sınıf	36	3,563	yüksek
	2. Sınıf	32	3,616	yüksek
	3. Sınıf	44	3,357	orta
	4. Sınıf	36	3,099	orta

Sınıflarına göre, Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin kullandıkları bilişsel öğrenme stratejileri oranları incelendiğinde, 2. sınıf öğrencilerinin bu strateji türünden yüksek oranda faydalandıkları görülmektedir. $X = 3.563$ aritmetik ortalama ile 1.sınıf öğrencilerinin de yüksek oranda bilişsel öğrenme stratejilerinden yararlandıkları tespit edilmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin, bu strateji türünden en az düzeyde faydalandıkları ($X = 3,099$) ve kullanım düzeyi açısından orta düzeyde bir kullanıma sahip oldukları belirlenmiştir.

Tabloya bakıldığında öğrencilerin strateji kullanım düzeylerinin orta ya da yüksek olması öğrencilerin kaçınılmaz bir şekilde, Almanca öğrenirken birinci yabancı dil bilgilerini de kullandıklarını gösterir. Çünkü birinci yabancı dil, ikinci yabancı dilin daha sistemli, bilinçli ve aynı zamanda daha hızlı ve etkili şekilde öğrenilmesini sağlar (Schmidt, 2001: 446 vd.). Buradan yola çıkarak 1. sınıfta ve 2. sınıfta öğrenim gören öğrenciler Almanca öğrenirken, İngilizce önbilgilerinin farkındadırlar. Bilişsel öğrenme stratejilerini kullanarak, Almanca öğrenimlerini iyileştirme çabası içerisine girmişlerdir. Hazırlık, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin İngilizce ön bilgilerinden yararlanma oranlarının bilişsel stratejiler bağlamında, orta düzeyde olması, Hazırlık sınıfı öğrencileri açısından beklenenin tersindedir. Çünkü hazırlık sınıfında okuyan öğrenciler, bir yıl boyunca yoğun bir şekilde sadece Almanca eğitime tabi tutulurlar. Aslında bu öğrencilerden ilk bakışta beklenen durum, öğrencilerin üst düzeyde İngilizce önbilgilerini kullanmalarıdır. Fakat araştırmamızda, umulanın aksine orta düzeyde bir kullanım çıkmıştır. Bunun sebebi olarak, öğrencilerin ilk zamanlarda İngilizceden kaynaklanan bazı telaffuz ve dilbilgisi hataları yapmaları, dil öğreticilerinin de bu hatalardan dolayı öğrencileri eleştirmeleri öngörülebilir. Bu durumda kalan öğrenci “İngilizceden ne kadar uzaklaşırsam, Almanca'yı o kadar iyi öğrenirim” düşüncesi içerisine girebilir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinde

durum biraz daha farklıdır. Bu sınıflarda öğrenim gören öğrenciler Almanca öğrenimleri sırasında, İngilizce önbilgilerinden bilişsel stratejileri kullanarak yararlanırlar. Fakat dil öğreniminde belli bir seviyeye gelmiş olan üst sınıf öğrencileri, Almanca öğrenirken yaşadıkları sıkıntıları biraz daha aşmışlardır. İlk yıllarda olduğu gibi İngilizce önbilgilerinden yararlanmamaktadırlar.

Tablo 10. Sınıflarına Göre Üstbilişsel Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	Sınıf	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Üstbilişsel Stratejiler	Hazırlık	51	3,434	orta
	1. Sınıf	36	3,658	yüksek
	2. Sınıf	32	3,669	yüksek
	3. Sınıf	44	3,318	orta
	4. Sınıf	36	3,015	orta

Sınıflarına göre Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin kullandıkları üstbilişsel öğrenme stratejileri oranları incelendiğinde 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin, strateji kullanımı aritmetik ortalamalarının neredeyse birbirine yakın olduğu ve kullanım düzeyi açısından, bu stratejilerin yüksek seviyede kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Üstbilişsel öğrenme stratejilerinden en az faydalanan sınıfların sırasıyla, 4. sınıf ($X = 3,015$), 3. sınıf ($X = 3,318$) ve hazırlık sınıfı ($X = 3,434$) öğrencilerinin olduğu tespit edilmiştir. Kullanım düzeyi açısından, bu strateji türü, 4. sınıfta, 3. sınıfta ve hazırlık sınıfında eğitim almakta olan öğrenciler tarafından orta düzeyde kullanılmıştır.

Bilişsel stratejilerde olduğu gibi bu strateji türünden de en çok yararlananlar 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencileridir. Öğrencilerin Almanca öğrenimlerinde henüz başlangıç seviyesine yakın olmaları, onların İngilizce önbilgilerinden fazlasıyla yararlanma ihtiyacı içinde olduklarını gösterir. Öğrenci, Almanca öğrenimi hakkındaki gelişimini değerlendirdiği üstbilişsel stratejilerde, İngilizceden yaptığı her aktarımda Almanca seviyesinin nerede olduğunu görebilir. Hazırlık, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin üstbilişsel öğrenme stratejileri bağlamında, İngilizce bilgilerinden orta düzeyde yararlanmaları beklenen bir sonuçtur. Çünkü bir diğer strateji türünde de aynı kullanım oranı ile karşılaşmıştır. Hazırlık sınıfı için, İngilizce önbilgilerin kasıtlı bir şekilde en aza indirgenmesinin nedenini, bir önceki bölümde açıklamıştık (Bkz. Tablo 9). Birinci yabancı dil bilgisini bilerek ve isteyerek reddeden öğrencinin, Almanca öğreniminde İngilizceden yararlandığı üstbilişsel stratejileri yüksek oranda kullanması beklenemez.

Tablo 11. Sınıflarına Göre Sosyo-Duyuşsal Stratejilerin Kullanım Oranları

Stratejiler	Sınıf	n	\bar{X}	Kullanım Düzeyi
Sosyo-duyuşsal Stratejiler	Hazırlık	51	3,593	yüksek
	1. Sınıf	36	3,718	yüksek
	2. Sınıf	32	3,898	yüksek
	3. Sınıf	44	3,397	orta
	4. Sınıf	36	3,204	orta

Sınıflarına göre Almanca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin kullandıkları sosyo-duyuşsal stratejilerin oranları incelendiğinde, bu strateji türünden sırasıyla en çok 2. sınıf öğrencilerinin ($X = 3,898$), 1. sınıf öğrencilerinin ($X = 3,718$), hazırlık sınıfı öğrencilerinin ($X = 3,593$)

yararlandıkları tespit edilmiştir. Kullanım düzeyi açısından, söz konusu sınıflarda yüksek düzeyde bir kullanım görülmektedir. Diğer sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin, sosyo-duyuşsal strateji kullanım oranları incelendiğinde, 4. ve 3. sınıf öğrencilerinin bu strateji türünden en az düzeyde faydalandıkları görülmüştür. Kullanım düzeyi açısından orta düzeyde bir kullanıma (2,5 – 3,4) denk gelmektedir.

Tabloya bakıldığında diğer strateji türlerinde olduğu gibi, 2. ve 3. sınıf öğrencileri, İngilizce önbilgilerinden ve deneyimlerinden sosyo- duyuşsal stratejiler bağlamında, oldukça yararlanmaktadırlar. Birinci yabancı dil bilgisi bu strateji türünde, motive edici unsurlar olarak öğrenciye güven ve rahatlık verir. Almanca'nın öğrenilmesini kolaylaştırıcı bir görev üstlenir. Diğer strateji türlerinde, İngilizce önbilgilerinden orta düzeyde yararlanan Hazırlık sınıfı öğrencilerinin, bu strateji türünde yüksek düzeyde bir kullanım göstermiş olmaları, onların birinci yabancı dil bilgilerinin güvenini hissetmiş olmaları ile ilişkilendirilebilir. Çünkü her ne kadar hata yapmaktan korksalar da, bir yabancı dili biliyor olmak, onları Almanca öğreniminde güdülemektedir. Çünkü bilgi aktarımından öte olan sosyo-duyuşsal stratejiler, öğrenmede güdüsel ve duygusal engelleri kaldırmaya yardım eder. Öğrencinin güvenini ve doyumunu arttırmada etkilidir (Senemoğlu, 2005: 574 vd.). 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin bu strateji türünde de, İngilizce önbilgilerinden orta düzeyde yararlanmalarının sebebine, sosyo-duyuşsal strateji bağlamında farklı bir bakış açısı ile yaklaşmak gerekir. Öğrenciler eğitimin son yıllarında, yabancı dilden oldukça uzaklaşmaktadırlar. Bu uzaklaşmadaki en büyük sebep olarak 1998-1999 Akademik yılından itibaren Eğitim Fakültelerinde ülke genelinde uygulamaya konulan program gösterilebilir. Söz konusu programda hizmet öncesi eğitimde kalitenin artırılması amaç edinilmiştir. Bu nedenle öğretmenlik meslek bilgisi derslerine fazlasıyla ağırlık verilmiştir. Ancak programın her bölümde aynı derecede başarılı olamadığı, bazı alanlarda aksamalara yol açtığı gözlenmiştir. Adı geçen program üzerine yapılan araştırmalarda, genel olarak yabancı dil becerilerinin kazandırılmasına yönelik alan bilgisi derslerinin yetersizliği vurgulanmaktadır (Uslu, 2006:170). Tapan'ın da belirttiği gibi (2000:383) öğretmen adaylarının Almanca bilgilerini geliştirmeye yönelik dersler, özellikle de dilbilgisi dersi, 3. ve 4. sınıflarda da yer almalıdır. Böyle bir düzenleme, öğrencilerin hem Almanca bilgilerini pekiştirmelerine hem de yabancı dil öğretimi uzmanlık alanının vazgeçilmez bir yönü olan dilbilgisini bir üst-dil olarak öğrenmelerine ve mesleklerini uygularken dilbilgisi konularına bir üst düzlemde bakabilmelerine katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan dilbilgisi derslerini salt ilk iki yarıyıla sınırlamak öğrencilerin mesleklerini uygularken kimi güçlüklerle karşılaşmalarına neden olabilir. Yeniden ele alınan programda, söz konusu aksaklıkların giderilebilmesi için, 2006-2007 öğretim yılında, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından bazı değişiklikler yapılmış ve yeni bir program uygulamaya konulmuştur. İlk bakışta, yeni uygulanan programda örneğin Almanca Dilbilgisi dersinin 3. yarıyıla da yerleştirilmiş olması, olumlu bir gelişme olarak görülebilir. Fakat özellikle 3. ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin alan derslerinde azalma olması, buna karşılık genel kültür ve meslek bilgisi derslerinin, alan derslerinin önüne geçmesi, programın Almanca Öğretmenliği Bölümlerindeki başarısı için kuşkulara neden olabilmektedir. Öğrencilerin son sınıflarda yabancı dilden uzaklaşmalarındaki bir diğer sebep olarak, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) gösterilebilir. Ülkemizde Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının fazla olması, öğretmen seçiminde merkezi bir sınavın yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu amaç doğrultusunda öğretmen atamalarında adı geçen sınavdan alınan puanlar önemli bir ölçüt olarak ortaya çıkmıştır. Mezun olacak durumda olan ya da mezun olan Almanca öğretmeni adayları, son sınıflarda gittikçe azalan alan derslerini ikinci planda tutarak, bölüm dışındaki bu sınava hazırlanmak için kurslara ve dershanelere yönelmektedirler. KPSS'ye yönelik çalışmalara daha fazla önem vermeleri, onları bölümden ve alan derslerinden uzaklaştırmakta, böylece öğretmenlik mesleğine hazırlanmak yerine kendilerini başka bir sınavın penceresinde bulmalarına sebep olmaktadır (Kılıçkaya, 2009: 255). Bu durumda

öğrencilerin öğrenme hedeflerinde bir sapma gerçekleşmektedir. Sözü edilen nedenler göz önünde tutulduğunda, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin Almanca öğrenimlerinde, birinci yabancı dilin ön bilgilerinden yararlanırken kullandıkları sosyo-duyuşsal stratejilerin orta düzeyde olması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin, Almanca öğrenimleri sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejileri kullanım düzeylerinin cinsiyetlerine, mezun oldukları okul türlerine ve sınıflarına göre ayırt edici bir farkın olup olmadığının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Cinsiyet değişkeni açısından:

Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin, Almanca öğrenimleri sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejileri, cinsiyetlerine göre değişmemektedir. Kız ve erkek öğrenciler özellikle sosyo-duyuşsal stratejilerden üst düzeyde, buna karşılık bilişsel ve üstbilişsel strateji türlerinden orta düzeyde yararlanmaktadırlar.

2. Mezun olunan okul türleri açısından:

Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin, Almanca öğrenimi sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejileri, mezun olunan okul türüne göre sosyo-duyuşsal stratejiler çerçevesinde değişmektedir. Anadolu liselerinden ve yabancı dil ağırlıklı liselerden mezun olan öğrencilerin, sosyo-duyuşsal stratejilerin kullanım ortalamaları ile devlet lisesi ve Anadolu öğretmen lisesi mezunu öğrencilerin kullanım ortalamaları arasında, Anadolu lisesi ve yabancı dil ağırlıklı lise mezunu öğrencileri lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu liselerden mezun olan öğrencilerin, sosyo-duyuşsal stratejileri yüksek oranda kullandıkları tespit edilmiştir. Bilişsel ve üstbilişsel stratejilerin, tüm okul türlerinden mezun olan öğrenciler tarafından orta düzeyde kullanıldığı belirlenmiştir.

3. Öğrenim görülen sınıflar açısından:

Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin, Almanca öğrenimi sürecinde kullandıkları dil öğrenme stratejileri, öğrenim gördükleri sınıflara göre değişmektedir. Buna göre, hazırlık sınıfı öğrencileri sadece sosyo-duyuşsal stratejileri yüksek, 1. ve 2. sınıf öğrencileri tüm stratejileri (bilişsel, üstbilişsel ve sosyo-duyuşsal) yüksek oranda kullanmaktadırlar. 3. ve 4. sınıf öğrencileri ise, tüm stratejilerden orta düzeyde yararlanmaktadırlar.

ÖNERİLER

1. Yabancı dil olarak Almanca öğretilirken, öğrencilerin daha önce herhangi bir yabancı dil geçmişlerinin olup olmadığının belirlenmesi çok önemlidir. Çünkü daha önce bir yabancı dili öğrenmiş olan öğrencilerin kendilerine göre geliştirdikleri öğrenme stratejileri vardır ve bundan mutlaka yararlanılmalıdır. Birinci yabancı dilden sonra öğrenilen ikinci ve diğer yabancı dillerin öğretiminde geleneksel dil öğretim yöntemlerinden uzaklaşılmalıdır. Diller arası karşılaştırmayı esas alan bir yabancı dil öğretimi gerçekleştirilmelidir.

2. Diller arası karşılaştırmayı esas alan bir yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için, bu dersi yürütecek olan öğretim elemanlarının da birden çok yabancı dili öğrenmiş olmaları bir önkoşul olarak değerlendirilebilir.

3. Öğretin elemanları, öğrencilerin sahip oldukları birinci yabancı dil İngilizce bilgilerini göz önünde tutmalıdır. Almanca öğretimi, öğrencilerin birinci yabancı dil bilgilerinin üzerine yapılandırılarak, öğretim ezberden uzak, daha anlamlı hale getirilmelidir.
4. Öğretimi gerçekleştirecek olan dil öğreticilerinin öğrenme stratejileri konusunda yeterli bilgiye ve deneyime sahip olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, uzman olan kişilerce, öğretmenlere öğrenme ve öğretme stratejileri konusunda hizmet içi kurslar düzenlenmelidir.
5. Öğrenciler dil öğrenim stratejileri hakkında bilgilendirilmeli ve öğrenimlerinde hedefledikleri başarıya ulaşmaları için, stratejilerinden yararlanmaları konusunda teşvik edilmelidir.
6. Öğrencilere, ikinci yabancı dil öğrenimlerinin hangi seviyede olduğunu sınavabilecekleri fırsatlar tanınmalıdır: Ders sonrasında da öğrenciler İngilizce ve Almanca karşılaştırmalı metinler, dergiler, kitaplar okumaları konusunda yönlendirilmeli, böylece öğrencilerin üstbilişsel stratejiler yardımı ile bilişsel süreçlerini kontrol edebilme ve yönlendirebilme stratejilerini kullanmaları sağlanmalıdır.
7. İngilizceden sonra öğretilecek olan Almanca dersine yönelik öğrenme-öğretme stratejileri, ders olarak programa yerleştirilmelidir. Çünkü yetiştirdiğimiz Almanca öğretmeni adayları, öğretmenlik yapacakları okullarda öğrencilerine, İngilizceden sonra Almanca ya da İngilizce ile birlikte Almanca derslerini okutacaklardır. Bu şekilde işlenecek olan Almanca derslerinin kendine özgü koşulları, zorlukları ve kısmen de kolaylıkları olacaktır. Dolayısıyla öğretmen adaylarına İngilizceden sonra Almanca öğretiminin farklı özelliklerini göz önüne alan bir dersin verilmesi önemli bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır.
8. İngilizceden sonra Almanca öğreniminde kullanılan yöntem ve stratejilerin farklılık göstermesinden dolayı, mevcut yabancı dil öğrenme stratejileri ölçeklerinin dışına çıkılmalıdır. Birinci yabancı dilden sonra, diğer yabancı dillerin öğreniminde kullanılan stratejileri ölçen yeni ölçekler geliştirilmeli ve bu alandaki eksiklik giderilmelidir.

KAYNAKÇA

- ATAMAN, A. (2005). "Gelişim ve Öğrenme" Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- KILIÇKAYA, F. (2009). "İngilizce Öğretmeni Adaylarının KPSS Hakkındaki Görüş ve Önerileri" 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Kurultay Bildirileri. İzmir. S.255
- O'MALLEY, J.M.&CHAMOT, A. U. (1990). "Learning Strategies in Language Acquisition" Cambridge: Cambridge University Press
- OXFORD, R. L. (1990). "Language Learning Strategies- "What Every Teacher Should Know" New York: Newbury House Publishers
- OXFORD, R.L. (1992/1993). "Language learning strategies in a nutshell: Update and ESL suggestions", TESOL Quarterly 2(2), S.18-22
- ÖZDEN, Y. (2008). "Öğretme ve Öğretme" Ankara: Pegem A Yayınları
- ÖZSOY, G. (2008). "Üstbiliş" Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6,4. S.713-740
- SCHMIDT, H.W. (2001). "Deutsch als zweite Sprache nach Englisch" Ankara: Hacettepe Universität VII Türkischer Germanistikkongress (29-31 Mart 2000), S.445-450.

SENEMOĞLU, N. (2005). “Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya” Ankara: Gazi Kitabevi

SERİNDAG, E. (2004). “İngilizcenin Ardından Almancanın İkinci Yabancı Dil Olarak Öğretimi/Öğrenimi Üzerine Düşünceler” Ç.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi 2,28. S.53-60

TAPAN, N. (2000). “Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanma Sürecinde Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirimi” II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi (10-12.05.2000), Yayımlanmamış Bildiri

USLU, Z. (2006). “Almanca Öğretmenliği Lisans Programına İlişkin Öğrenci Görüşleri Işığında 2006-2007 Öğretim Yılında Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi: Dicle Üniversitesi Örneği” Ç.Ü.Eğitim Fakültesi Dergisi 2, 32. S.169-185